

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА
Факультет фізичного виховання, спорту і здоров'я**

«Затверджено»
На засіданні Приймальної комісії
Протокол № 3 від «1» березня 2021 р

«Рекомендовано»
Вченою радою Факультету
фізичного виховання,
спорту і здоров'я
Протокол № 4 від «27» січня 2021 р.

Голова Приймальної комісії
_____ Андрущенко В.П.

Голова Вченої ради
_____ Тимошенко О.В.

**Програма вступного фахового випробування
з Медичних основ здоров'я людини
при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра на базі
здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста**

Галузь знань: 227 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 227 «Фізіотерапія / ерготерапія»
Освітня програма «Фізична терапія»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Програма вступного фахового випробування з Медичних основ здоров'я людини при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра з фізичної терапії на базі здобутого освітнього ступеня молодшого спеціаліста охоплює базову інформацію, яку надають основні сучасні науки з медичних основ здоров'я людини.

Метою фахового випробування є оцінювання якості професійної підготовки випускників освітнього ступеня молодшого спеціаліста.

Фахове випробування проводиться у формі тестування. Тестові завдання складаються з 50 питань, на які є варіанти відповідей. За кожну правильну відповідь абітурієнт отримує 2 бали. Максимальна кількість балів становить 100. Стобальна система оцінювання переводиться на 200-бальну за спеціальною таблицею. Таким чином, абітурієнт може набрати максимальну кількість балів 200.

На фаховому випробуванні абітурієнт повинен відповісти на питання, пов'язані з медичними основами здоров'я людини, а саме щодо біології людини, організму людини як цілісної біологічної системи, морфо-функціональної будови організму людини, загального огляду внутрішніх органів, поділу їх на системи, закономірності їх будови, захворювання та травми, профілактики хвороб і сечовидільної системи.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

За шкалою Університету	Визначення	Характеристика відповідей абітурієнта	
		на питання теоретичного змісту	на питання практичного змісту
0-99 балів	низький	Абітурієнт не усвідомлює змісту текстових питань білету, тому його відповіді не мають безпосереднього відношення до поставлених текстових питань. Наявна повна відсутність і уміння муркувати.	Обсяг розв'язаних задач менше 50%

100-149 балів	задовільний	Відповіді на тестові питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати.	Обсяг розв'язаних задач у межах 50-75 %
150-174 бали	достатній	У відповідях на тестові питання білету допускаються деякі неточності або помилки не принципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на тестові питання білета.	Обсяг розв'язаних задач у межах більше 75 %.
175-200 балів	високий	Абітурієнт дає повну відповідь на тестові питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень.	Обсяг розв'язаних задач у межах 100 %.

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0-99 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок з тестових відповідей абітурієнта. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто брав участь у вступному випробуванні, після закінчення іспиту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВИПРОБОВУВАННЯ

Предметна комісія аналізує результати відповідей на тестові питання білетів методом експертної оцінки і колегіально приймає рішення про «рекомендовано до зарахування» або «не рекомендовано до зарахування» (з урахуванням ЗНО з української мови).

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Медичні основи здоров'я людини

Біологія людини. Класифікація медико-біологічних наук. Базові науки, що вивчають організм людини та її здоров'я: анатомія, фізіологія, гігієна медицина, екологія людини. Поняття про здоров'я і хворобу людини. Критерії оцінки здоров'я людини. Фактори, що впливають на здоров'я людини. Інтегральні показники здоров'я: поняття, значення. Потреби людини: фізіологічні, соціальні, екологічні. Загальне поняття «хвороба». Періоди розвитку. Причини, перебіг, наслідки, прояви хвороб (симптоми, синдроми). Основні патологічні процеси – запалення, алергія, пухлинний процес. Організм людини, як біологічна саморегулююча функціональна система. Напрями поліпшення здоров'я людини. Самодіагностика захворювань на ранній стадії (діагностика за пульсом, за нальотом на язичку, діагностика по сечі, по мозолях на ногах, по нігтях, діагностування за іншими ознаками). Травми, їх види та ускладнення. Травми як ушкодження с порушенням анатомічної будови та функції організму людини. Фактори, що спричиняють травми (механічні, фізичні, хімічні, біологічні). Види травм.

Організм людини як цілісна біологічна система. Будова і властивості клітин і тканин організму людини. Органи, фізіологічні та функціональні системи органів. Поняття про основні стадії онтогенезу людини. Визначення понять «орган», «система органів», «апарат», організм як ціле. Внутрішнє середовище організму: кров, тканинна рідина, лімфа. Поняття про гомеостаз організму. Механізми та рівні забезпечення гомеостазу. Клітинні та гуморальні компоненти гомеостазу. Відносність гомеостазу та органи і системи організму людини, що її забезпечують. Місце нервової системи у створенні гомеостазу людини. Гомеостаз і зовнішнє середовище. Системи регуляції функцій організму людини як особливість його організації. Визначення понять «нервова регуляція», «гуморальна регуляція», «нейрогуморальна регуляція» функцій.

Морфо-функціональна будова організму людини.

Опорно-рухова система. Опорно-рухова система людини, її функції та значення. Кістка як орган, як одиниця будови опорного апарату, або скелету, різновиди кісток, класифікація, типи з'єднання, хімічний склад. Скелет як частина опорно-рухового апарату. Відділи скелету людини. Кістки кінцівок та їх сполучення. Скелет верхніх та нижніх вільних кінцівок і поясів плечового і тазового. Скелет голови (череп). Мозковий та лицевий відділи. Кістки черепа та їх сполучення. Топографія черепа. Будова кісток, їх форма. Вплив фізичного навантаження на ріст та розвиток кісток. Точки окостеніння. Відновлення кісток після переломів.

М'язова система М'язи – активна частина опорно-рухового апарату тіла. М'язова система. М'яз – одиниця його будови, групи м'язів. Роль нервової системи в її регуляції. Класифікація м'язів. Робота м'язів – статична і динамічна, втомлюваність та її фізіологічні причини. Вплив фізичного навантаження на структуру та функції м'язів. Анатомо-функціональні передумови для формування постави. Заходи запобігання виникнення викривлення хребта і розвитку плоскостопості. Рухова активність і здоров'я. Гіподинамія та її профілактика. Травми опорно-рухового апарату. Переломи як наслідок часткового або повного порушення цілості кістки. Профілактика хвороб. Гігієна опорно-рухової системи.

Загальний огляд внутрішніх органів, поділ їх на системи, закономірність їх будови, захворювання та травми, профілактика хвороб.

Нервова система Значення нервової системи та її загальна характеристика. Структурно-функціональні елементи нервової системи: нейрон, нервове волокно, синапс. Характеристика нейрону як основної структурно-функціональної складової нервової системи. Різновиди нейронів, будова і різновиди нервових волокон, будова синапсу. Основні клітинно-молекулярні процеси, що зумовлюють роботу нервової системи: збудження та гальмування. Подразник, його різновиди, біоелектричні явища. Механізм виникнення і проведення збудження по нервовому волокну. Механізм проведення збудження в синапсі. Властивості центральних синапсів. Поняття про нервовий центр. Рефлекс як основний акт нервової діяльності. Рефлекторна дуга. Класифікація рефлексів. Будова і функції спинного мозку. Функціональне значення різних відділів ЦНС: мозочок, стовбур мозку. Сіра і біла речовина, ядра і провідні шляхи. Кінцевий мозок. Загальна морфологія великих півкуль, їх долі, основні борозни і звивини. Кора, її будова. Основні коркові поля, локалізація функцій у корі. Сенсорні і моторні зони кори. Взаємодія коркових і підкоркових структур. Принципи координаційної діяльності ЦНС. Поняття «аналізатор».

Вегетативна нервова система. Структура і функції, відділи вегетативної нервової системи. Центри регуляції вегетативної нервової системи. Травми голови. Закриті черепно-мозкові травми, їх причини та види та ознаки (ушкодження м'яких тканин черепа, переломи кісток склепіння та основи черепа, ушкодження головного мозку – струс, удар, здавлювання). Травми хребта та спинного мозку. Закриті та відкриті, без ушкодження та з ушкодженням спинного мозку. Основні ознаки. Профілактика хвороб. Гігієна нервової системи.

Аналізатори і органи чуття. Поняття про аналізатори. Значення органів чуття як периферичної частини аналізаторів. Шкіряний та руховий аналізатори. Зоровий аналізатор. Слуховий та присінковий аналізатори. Органи дотику, нюху та смаку: будова, сприйняття ними відповідних подразнень, їхня передача і аналіз. Відчуття температури і болю. Роль шкіри у теплорегуляції організму людини. Гігієна шкіри та вимоги щодо одягу і взуття, догляд за волоссям і нігтями. Профілактика захворювань шкіри. Надання першої допомоги при опіках, обмороженні, тепловому та сонячному ударах. Загартування організму. Найбільш поширені та небезпечні захворювання органів чуття, їхня профілактика. Шкідлива дія токсичних речовин, наркотиків, алкоголю та

тютюнопаління на органи чуття. Опіки як наслідок ушкодження тканин термічними, фізичними і хімічними агентами. Їх причини.

Серцево-судинна система. Особливості серцево-судинної системи людини. Анатомія і фізіологія серцево-судинної системи. Склад, Основна функція.

Кров, її значення для існування гомеостазу, функції крові.

Судини серцево-судинної системи, їх різновиди (артерії, вени, капіляри), функціональні показники серцево-судинної системи. Роль нервової регуляції на судини і функціональні показники. Регуляція кровообігу. Кола кровообігу.

Будова та функція серця. Стінки, порожнини, клапани. Серцевий м'яз, його особливості та іннервація. Серцевий цикл. Регуляція роботи серця: автономна та нервова. Гострі і хронічні захворювання серцево-судинної системи. Основні ознаки захворювань серцево-судинної системи. Визначення об'єктивних функціональних критеріїв оцінки стану серцево-судинної системи (характеристики пульсу та техніка їх визначення, артеріальний тиск, його показники, техніка вимірювання). Артеріальний тиск як показник стану серцево-судинної системи. Кровотечі. Визначення кровотеч. Класифікація кровотеч та способи тимчасового зупинення. Особливості зупинення кровотеч. Профілактика хвороб судин і серця. Гігієна серцево-судинної системи.

Лімфатична система Лімфатична система і її значення. Склад лімфи. Лімфатичні капіляри, судини і протоки. Будова лімфатичних вузлів і їх функція. Роль лімфатичної системи при поширенні інфекції в організмі. Органи кровотворення та імунної системи. Кістковий мозок. Вилочкова залоза (тимус). Селезінка, її будова і функція.

Органи внутрішньої секреції. Будова і функції органів внутрішньої секреції. Значення ендокринних залоз в обміні речовин і розвитку організму. Поняття про гіпо- і гіперфункцію. Епіфіз і гіпофіз. Щитоподібна та паращитоподібна залози. Надниркові залози і параганглії. Взаємодія та взаємозв'язок органів імунітету: центральних імунних органів (тимус, червоний кістковий мозок), периферійних (селезінка, лімфатичні вузли, лімфоїдна тканина), спеціалізованих лімфоїдних клітин. Профілактика хвороб. Загартування.

Система органів дихання. Загальна характеристика. Анатомія і фізіологія дихальної системи. Значення дихання. Будова органів дихання. Носова порожнина. Гортань. Трахея і бронхи. Легені. Розгалуження бронхів у легенях. Особливості кровообігу в зв'язку з функцією газообміну. Дихальні рухи. Механізм дихального руху. Функціональні показники дихальної системи. Регуляція дихання. Дихальний центр у довгастому мозку. Рефлекторна і кіркова регуляція дихання. Вплив фізичного навантаження і тренування на розвиток дихальної системи. Гострі та хронічні захворювання органів дихання (Бронхіт, пневмонія). Бронхіальна астма як захворювання інфекційно-алергічної природи та астма, яка зумовлена фізичним перенавантаженням. Основні типи алергенів, які спричиняють хворобу. Профілактика хвороб. Гігієна системи дихання.

Система органів травлення. Анатомія і фізіологія органів черевної порожнини. Функції травного тракту і травних залоз. Ротова порожнина її будова та функції. Глотка, її частини, сполучення глотки. Перехрестя травного і дихального апарату. Мигдалики і лімфоїдне кільце глотки, його значення. Шлунково-кишковий тракт. Стравохід. Шлунок, його будова і функції. Тонкий

кишечник, дванадцятипала кишка, протоки, що в неї відкриваються. Підшлункова залоза, будова та функції. Печінка, її функції. Жовчні протоки і жовчний міхур. Товстий кишечник, його відділи. Функціональне значення відділів шлунково-кишкового тракту. Регуляція травлення, роль нервової системи в ній. Регуляція обміну речовин та енергії. *Гострі і хронічні захворювання черевної порожнини.* Основні захворювання органів системи травлення. Гострий гастрит. Гострі отруєння. Поняття про цукровий діабет. Причини, основні ознаки, ускладнення. Гіпер- та гіпоглікемічні коми, їх причини, основні ознаки. Гострі захворювання органів черевної порожнини. Профілактика хвороб. Гігієна харчування.

Сечовидільна система. Загальна характеристика. Нирки їх будова та функції. Нефрон – структурно-функціональна одиниця нирки. Особливості кровопостачання нирки. Сечоводи, сечовий міхур, сечівник і сфінктери, їх будова, значення, вікові особливості. Найбільш поширені та небезпечні захворювання сечовидільної системи, розлади її діяльності. Шкідливий вплив наркотиків та алкоголю на органи сечовидільної системи. Профілактика захворювань сечовидільної системи.

4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

5. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Факультет фізичного виховання, спорту і здоров'я

Ступінь: бакалавр

Галузь знань: 227 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 227 «Фізіотерапія / ерготерапія» **Фахове
випробування**

Освітня програма «Фізична терапія»

ОКР: молодший спеціаліст

Приклад тестових завдань:

1. Яка довга трубчаста кістка скелету людини найбільша:
 - а) малогомілкова;
 - б) великогомілкова;
 - в) плечова;
 - г) стегнова.
2. Які кістки утворюють ліктьовий суглоб?
 - а) плечова;
 - б) ліктьова;
 - в) променева;

г) всі перелічені кістки.

3. Скільки існує пар ребер?

а) 8;

б) 9;

в) 10;

г) 12.

3. До функцій еритроцитів відноситься:

а) Фагоцитоз;

б) Транспорт респіраторних газів.

в) Згортання крові;

г) Формування антитіл;

4. Що забезпечує клапанний апарат?

а) Рух крові в одному напрямку;

б) Зміну тиску в порожнинах серця;

в) Автоматію роботи серця;

г) Зворотній рух крові;

5. Назвіть основну мету гігієни:

а) Збереження та зміцнення здоров'я людини;

б) Вивчення стану навколишнього середовища;

в) Обґрунтування гігієнічних нормативів та критеріїв здоров'я людини;

г) Вивчення етіології та патогенезу захворювань.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ імені

М. П. Драгоманова Протокол № 3 від «1» березня 2021 р

Голова фахової комісії _____ / _____ /

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анатомія та фізіологія людини: підручник для мед. ВНЗ I - II р.а. 5-те вид., випр. / П.І. Сидоренко. Київ, 2015. 248 с.

2. Валецька Р.О. Основи медичних знань. підручник. Луцьк: Волинська книга, 2007. 380 с. (Медицина. Здоров'я).

3. Гищак Т.В., Долинна О.В. Основи медичних знань та медицини катастроф: навч. посіб. Київ: Паливода А.В., 2003. 140 с.

4. Гігієна з основами екології: навч.-метод. посіб. для мед. ВНЗ I - III р.а. Схвалено МОЗ / Довженко Л.В., Лінькова І.К. Київ, 2017. 49 с.

5. Громадське здоров'я і громадське медсестринство: підручник для мед. ВНЗ I - III рів. акред. 3-тє вид. Затверджено МОЗ / За ред. Є.Я. Склярєва, М.Б. Шегєдин, Б.Б. Лємїшка. Київ, 2011. 224 с.

6. Анатомія людини / В.Г. Черкасов, С.Ю. Кравчук. Вінниця: Нова книга, 2011. 640 с.

7. Кучмістова О.Ф. Перша долікарська допомога з основами анатомії та фізіології людини : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. О. Ф. Кучмістова, А. П. Строкань; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. Київ: КНУТД, 2005. 169 с.

8. Малий атлас з анатомії: навч. посіб. (ВНЗ I - III р. а.) Ришард Александровіч. Переклад з 5-го польського видання. 2-е вид., випр. Київ: Медицина, 2017. 136 с.

9. Медична біологія: підручник для мед. ВНЗ I - III р.а. 4-те вид., випр. Затверджено МОЗ / Барціховський В.В., Шерстюк П.Я. Київ, 2017. 312 с.

10. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я: навч. посіб. / О.Д. Мойсак. Київ: Арістей, 2004. 592 с.

11. Основи профілактичної медицини: підручник для мед. ВНЗ I - II р.а. 4-те вид., випр. Затверджено МОЗ / П.С. Бебешко, Ю.С. Скоробреха, О.П. Коріняк. Київ, 2017. 248 с.

12. Практикум з анатомії людини: навч. посіб. / Н.Л. Павлюк. Київ, Медицина, 2019, 216 с.

13. Практикум з фізіології людини: навчальний посібник (ВНЗ I - III р. а.) О.П. Мотузюк, А.І. Хмелькова, І.В. Міщенко. Київ: Медицина, 2017, 160 с.

14. Чуприна, О. В. Основи медичних знань: долікарська допомога та медико-санітарна підготовка : навч. посіб. / О. В. Чуприна, Т. В. Гищак, О. В. Долинна. Київ: Вид. Паливода А. В., 2006. 216 с.